SYBA Sem IV
27/4/19
2.30-5.30

SYBA Sem IV
27-4-19

Paper / Subject Code: 96555 / Sanskrit : Paper II

Q. P. Code : 35542

(3 Hours) | Marks : 100

(20)

N.B. 1. **All** questions are **compulsory.**
2. **All** questions carry **equal** marks.
3. **Figures** to the right **indicate marks** to a **sub-question.**

pages-3

1. केवलं **द्वौ** समूहौ अनुवदत | (10)

A) i) ततः शतसहस्त्रांशुसमान इव सागरात् |
प्रसन्नाभः समुत्पन्ना सोमः शीतांशुरुज्ज्वलः |
श्रीरनन्तरमुत्पन्ना घृतात् पाण्डुरवासिनी |
सुरादेवी समुत्पन्ना तुरगः पाण्डुरस्तथा ||

ii) प्रत्यङ्गहीनान्विकलन्द्रियाँश्च जीर्णातुरादीन् कृपणाँश्च दिक्षु |
ततः समुत्सार्य परेण साम्ना शोभां परां राजपथस्य चक्रुः||

B) i) संगीतसमारोहस्य अनुभवः मदर्थे अत्यन्तं भिन्नः परिणामकरः च | संगीतसभा तत्त्वज्ञव्याख्यानार्थं धर्मार्थोत्सवोद्घाटनार्थं वा उद्घाटकत्वेन निमन्त्रणानि अहं लभे| यदि तानि न स्वीक्रियन्ते तर्हि कार्यकर्तारः दुःखिताः वा कुपिताः भवन्ति | तस्मान्मया तानि स्वीक्रियन्ते किन्तु मम निर्बन्धः 'नाहं रंगमञ्चे भाषणं करोमि' इति | (10)

ii) भक्षयिष्याम्यहं घोरं कालकूटं महाविषम् |
तथान्यदपि यत्कृत्यं कृच्छ्रसाध्यं सुरासुराः |
इत्युक्त्वा हृष्टरोमाणो बाष्पगद्गदकण्ठिनः |
आनन्दाश्रुपरीताक्षाः सनाथा इव मेनिरे ||

C) i) "रूपस्य हन्त्री व्यसनं बलस्य शोकस्य योनिर्निधनं रतीनाम् | (10)
नाशः स्मृतीनां रिपुरिन्द्रियाणामेषा जरा नाम ययैष भग्न : ||

ii) प्रथमा स्ववचनविवरणार्थं अवादीत्, "सांप्रतं बी. ई. इति पदवीं संप्राप्य युवा द्वाविंशतिवर्षदेशीयः संजायते| ततः संगणकसंबध्दोद्योगे सेवां लब्ध्वा वर्षद्वयानन्तरं विदेशयात्रावसरं लभते| एतावता पञ्चविंशतिवर्षीयः भवति | प्राध्यापकेन शासनाधिकारिणा बँककोषाधिकारिणा वा तत्पित्रा संपूर्णे आयुषि अर्जितं वित्तं तेन यूना वर्षद्वये एव अर्जितं भवति |

TURN OVER

29

2. केवलं **द्वौ** परिच्छेदौ लिखत|

A) नालन्दा विद्यापीठम्| (10)

B) गुप्तकालीन-समाजव्यवस्था | (10)

C) वृक्षायुर्वेद:| (10)

3. केवलं **द्वौ** उत्तरत|

A) ससन्दर्भं स्पष्टीकुरुत | (10)

i) अपरा एका शिरोवेदना |

ii) भ्रूसंवृताक्ष: शिथिलानताङ्ग: किं विक्रियैषा प्रकृतिर्यदृच्छा" |

B) ससन्दर्भं स्पष्टीकुरुत | (10)

i) ब्रह्मविष्णू पुरस्कृत्य गतास्ते शङ्करान्तिकम्|

ii) अंतिमं वाक्यं मयि विस्मयमजनयत्|

C) तक्षशिला विद्यापीठम् इति विषयम् अधिकृत्य सविस्तरं लिखत | (10)

4. केवलं **द्वौ** उत्तरत |

A) रिक्तस्थानानि पूरयत| (10)

(मन्थानं, कृष्णकथासु, श्रेयस्कर:, सुरभि:, पुत्राभिधानस्य, अमृतस्य)

i) ता: विद्यन्ते महाभारते च _______________च |

ii) ततो नृपस्य निशम्य भावं _______________मनोरथस्य |

iii) _______________मन्दरं कृत्वा शेषनेत्रेण वेष्टितम्|

iv) विलम्बातिशये सञ्जाते श्वश्रुरयो: निकटे निवास:_______________|

v) ततोऽमृतं च _______________सर्वभूतभयापहा |

B) **संस्कृतेन** उत्तरत | (10)

i) सारथि: गौतमबुद्धं कुत्र नयति?

ii) 'परिवर्तनानुसारिणी जीवनशैली' इति कथायां महिलाद्वयं किं कार्यं करोति स्म?

iii) समुद्रमन्थनकथा कस्मिन् पुराणे अस्ति?

iv) बुद्धचरितस्य रचयिता क:?

v) शंकरस्य नामानि लिखत?

AA7D4382F61345B685329962798AFF56

C) समानार्थकशब्दान् लिखत| (10)

i) पौरजना:

ii) वयस्य:

iii) तुरग:

iv) गजेन्द्र:

v) निशम्य

5. टिप्पणीं लिखत (केवलं **द्वे**)

A) i) राजमार्गवर्णनम् | ii) राजप्रासादवर्णनम् | (10)

B) ii) अन्यगृहिण्या: भिन्न: दृष्टिकोन: ii) साम्प्रतकाले दीपावलिः | (10)

C) iii) शुक्राचार्य: | iii) विरूपाक्ष: | (10)

30